

Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Wmo toezicht 2018

Rapport aan de minister over de uitvoering van het
Wmo toezicht door de gemeenten in 2018

Inhoud

1	Inleiding 5
2	Ervaringen met het Wmo toezicht 8
2.1	Samenwerking 8
2.2	Opdrachtgeverschap en opdrachtnemersrol 9
2.3	Het meldpunt calamiteiten en geweldsincidenten 10
3	Hoofdpunten uit de enquête 13
3.1	Aanwijzen van een toezichthouder Wmo 13
3.2	Vastleggen van het onafhankelijk functioneren van het Wmo toezicht 13
3.3	Processen voor een onafhankelijke rol van het Wmo toezicht 14
3.4	Werkprogramma 15
3.5	Reactief en pro-actief toezicht 15
3.6	Gebruik van informatie uit het Wmo toezicht 16
3.7	Openbaarmaking van rapporten en adviezen 16
3.8	Opstellen en bespreken jaarverslag Wmo toezicht 17
3.9	Inspanningen en resultaten 17
	Bijlage 1 Verantwoording en resultaten enquête 19

1 Inleiding

De invoering van de Wmo 2015 legt de verantwoordelijkheid voor de maatschappelijke zorg en het toezicht hierop bij de gemeenten. De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) rapporteert op grond van artikel 6.2 van de Wmo 2015 jaarlijks aan de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de uitvoering van dit toezicht door de gemeenten. Deze rapportage over 2018 sluit aan op de rapportages uit vorige jaren van de IGJ over het Wmo toezicht.

De vraag of het Wmo toezicht in 2018 van voldoende niveau was kan niet met een volmondig ja worden beantwoord. Het vormgeven en ontwikkelen van het Wmo toezicht blijft voor de gemeenten een kwestie van hard doorwerken. Vanaf de decentralisatie in 2015 had de opbouw van het Wmo toezicht bij de gemeenten een lage prioriteit. Nu er meer prioriteit aan het toezicht kan worden gegeven zien we dat het voor gemeenten nog steeds vallen en opstaan is om het een goede invulling te geven. De IGJ is van mening dat het tempo waarin dit invullen van het Wmo toezicht gebeurt te laag is en dringt er op aan dat dit omhoog gaat. Gemeenten moeten zich ter harte nemen dat het in dit tempo te lang gaat duren voordat het Wmo toezicht in Nederland overal van een gelijkwaardig en voldoende niveau is.

Er is veel diversiteit in hoe gemeenten de toezichthouden taak invullen. We zien het terug in de resultaten uit de enquête: de onafhankelijkheid en de transparantie van het toezicht is niet uniform en consistent. De gemeenten die goed op weg zijn met deze randvoorwaarden voor goed Wmo toezicht moeten dit niveau vasthouden en de gemeenten die er nog niet zijn moeten zorgen om zich bij die eerste groep aan te sluiten. Lukt dit niet dan schaadt dit het vertrouwen in dit toezicht en de toedeling van deze taak aan hen. Het zou de reeds gedane inspanningen en bereikte resultaten tenietdoen en dat is zonde.

Er treedt langzaam een verschuiving op van alleen reactief naar meer pro-actief toezicht. Gemeenten doen ook meer aan de verbinding tussen rechtmatigheid en kwaliteitstoezicht. De meeste gemeenten hebben ervoor gezorgd dat de meldpunten voor calamiteiten en geweldsincidenten goed te vinden zijn. Maar het is nog niet overal duidelijk geregeld en vastgelegd dat de Wmo toezichthouder zijn feitelijke werkzaamheden onafhankelijk en zelfstandig kan uitvoeren. Het is ook nog niet voldoende transparant zodat duidelijk is voor de aanbieders van voorzieningen wat van hen verwacht wordt, dat zij onder toezicht staan, waarop toezicht gehouden wordt en wat de consequenties zijn als zij niet aan kwaliteitseisen voldoen.

Dit rapport is gemaakt op basis van een enquête onder 355 gemeenten in combinatie met de ervaringen die de inspectie opdoet in de samenwerking met Wmo toezicht en de vragen die zij van gemeenten en toezichthouders krijgt (zie bijlage 1 voor de verantwoording en de resultaten van de enquête). De IGJ is wettelijk verplicht een beeld te geven van het Wmo-toezicht. Zij is daarbij mede afhankelijk van de medewerking van de gemeenten. Het is daarom teleurstellend dat meer dan 25% van de gemeenten niet heeft meegewerkt aan de enquête, ondanks herhaalde verzoeken.

Het rapport benoemt ontwikkeling, dilemma's en knelpunten in de werkwijze en inrichting van het Wmo toezicht. Samen met de aanbevelingen in dit rapport zetten zij hopelijk aan om het Wmo toezicht verder te verbeteren. De noodzaak daartoe is niet alleen ingegeven door de wettelijke verplichting om toezicht te houden. Het gaat er vooral om het toezicht zo in te vullen en uit te voeren dat kwaliteitsgebreken

bij zorg en de maatschappelijke ondersteuning kunnen worden aangepakt en voorkomen.

Om stappen te zetten in de verdere ontwikkelingen van goed toezicht is het van belang dat gemeenten of regio's van elkaar leren. Het rapport bevat daarom een aantal voorbeelden van goede praktijken in de verwachting dat andere gemeenten en Wmo toezichthouders daar hun voordeel mee doen.

De IGJ doet de volgende aanbevelingen om de kwaliteit van het Wmo toezicht groter en het tempo waarin zich dit moet ontwikkelen hoger te maken dan het nu is.

Voor de korte termijn gaan het om de volgende aanbevelingen:

1 Gemeenten die dat nog niet hebben gedaan moeten meer tempo maken in het ontwikkelen van het Wmo toezicht en zorgen dat dit van een voldoende niveau is. Het is nodig om het tempo van de ontwikkeling en invulling van het Wmo toezicht op te voeren. Daarvoor is nodig dat de gemeenten meer middelen inzetten voor het Wmo toezicht en het ontwikkelen van het toezicht zowel bestuurlijk als beleidmatig voldoende prioriteit geven binnen hun verantwoordelijkheid voor de Wmo.

2 Leg de onafhankelijke positie en werkwijze van de Wmo toezichthouder vast. Gemeenten moet de onafhankelijkheid in positie en werkwijze van de Wmo toezichthouder een duidelijke en herkenbare plek geven in de aanwijzing, opdracht, contract of dienstverleningsovereenkomst voor het uitvoeren van Wmo toezicht.

Voor de midden-lange termijn gaat het om de volgende aanbevelingen:

3 Verbeter het opdrachtgeverschap en opdrachtnemersrol.

De VNG zou een modelovereenkomst Wmo toezicht moeten ontwikkelen met standaardkostencomponenten waarbij ook rekening is gehouden met de kosten die verbonden zijn met ontwikkeling van het toezicht en van het onderhouden van de vakbekwaamheid en kennis van de toezichthouder. Hiermee kan een zekere uniformering van het takenpakket en ook het budget (schaalniveau) in het stelsel worden ingebouwd. Het kan ook in de vorm van een 'code of conduct' met landelijke afspraken over de kwaliteit van Wmo toezicht in relatie tot de inkoop en de daarvoor af te spreken prijs/budget.

4 Ontwikkel het landelijk kennisnetwerk

Het moet een aanhoudende zorg zijn van alle partijen om de kennis en ervaring die gemeenten hebben met het Wmo toezicht zoveel mogelijk met elkaar te delen. Het benutten van elkaars expertise en ervaring zorgt voor het bevorderen van effectief, uniform en professioneel Wmo toezicht. De IGJ constateert dat het nog niet gelukt is om het netwerk van Wmo toezichthouders van de GGD-GHOR Nederland verder uit te bouwen tot een landelijk kennisnetwerk. De IGJ beveelt daarom aan om te verkennen in hoeverre een samenwerking met het VNG Kenniscentrum Handhaving en Naleving soelaas kan bieden om wel tot een landelijk kennisnetwerk te komen. Of om te verkennen of net als bij de kinderopvang een 'Landelijk Centrum Toezicht WMO' tot de mogelijkheden behoort.

5 Beleidsvisie ontwikkelen voor Wmo toezicht door GGD

De GGD-en voeren in bijna twee derde van de gevallen het Wmo toezicht uit voor de gemeenten. Zij leveren daarmee een belangrijke bijdrage aan het Wmo toezicht. Het zou de uniformiteit en consistentie van dat toezicht ten goede komen als zij

bijvoorbeeld binnen de GGD-GHOR Nederland met een gezamenlijke beleidsvisie op toezicht zouden komen voor deze taak van de GGD-en.

2 Ervaringen met het Wmo toezicht

2.1 Samenwerking

Gemeente die aan de slag zijn gegaan met het toezicht zien dat het praktisch inrichten daarvan een samenspel is van veel partijen en veel meer raakvlakken heeft dan vooraf gedacht. Een samenspel van gemeenten en het bestuur met de Wmo toezichthouder, de rijksinspecties op hun beurt met de gemeente en de Wmo toezichthouder, binnen de gemeenten het samenspel tussen Wmo toezichthouder en beleidsmakers, de contractmanagers en de Wmo consultants die de toegang regelen. Daar loopt vervolgens ook de samenhang doorheen die er is tussen de controle op de rechtmatigheid en de excessen van fraude en misbruik en het toezicht op de kwaliteit van de Wmo voorziening.

Samenwerking met toezichthouders rechtmatigheid en contractbeheer

Naast de inzet van Wmo toezicht om de kwaliteit te verbeteren en te borgen komt er ook meer aandacht voor de samenwerking in verband met de aanpak van fraude en onrechtmatigheden. Dat is bijvoorbeeld ook zichtbaar in de antwoorden van gemeente in de enquête op de vraag naar de keuze voor de aanstelling van Wmo toezichthouders. Er zijn gemeenten die aangeven dat zij ambtenaren van de sociale dienst benoemen als toezichthouder WMO zodat zij invulling kunnen geven aan inspecties bij het vermoeden van onrechtmatigheden of fraude in combinatie met onvoldoende kwaliteit van zorg en ondersteuning. Daarnaast benoemt men dan bijvoorbeeld de GGD als toezichthouder voor de meldingen van calamiteiten.

Maar we zien ook dat de gemeenten zich meer bewust lijken van het feit dat het eerste oordeel over de kwaliteit van de uitvoering WMO formeel bij contractbeheer ligt en niet bij de toezichthouder. De contractbeheerder heeft de taak te monitoren of de aanbieders nakomen hetgeen contractueel is afgesproken. Vanzelfsprekend vergt dit een goede afstemming met de toezichthouder.

Samenwerking met andere gemeentelijke toezichthouders

Gemeenten zouden nog winst kunnen behalen door meer samen te werken met andere gemeenten en hun Wmo toezichthouders. Niet alleen om de toezichtslast zoveel mogelijk te beperken maar uiteraard ook om af te stemmen met andere toezichthouders over de bevindingen uit eerder toezicht, vooral als het om malafide aanbieders gaat. Het is daarom van belang dat gemeenten bijvoorbeeld zorgaanbieders 'aansporen' om tijdig aan te geven of en wanneer zij reeds bezocht zijn door een andere Wmo toezichthouder zodat het toezicht kan worden afgestemd. Een goed voorbeeld is te vinden in West-Brabant waar in 2018 de GGD en de gemeenten hebben gewerkt aan een uniform toetsingskader voor West-Brabant. Het uniforme toetsingskader maakt het mogelijk om onderling rapportages uit te wisselen. Zorgaanbieders die in meerdere Wmo regio's werken hoeven daardoor niet door iedere regio apart bezocht te worden. Op deze manier wordt de administratieve last van de aanbieder verminderd en hebben de gemeenten waarbij de GGD het toezicht uitvoert de beschikking over meer rapportages en daarmee meer inzicht en kennis.

Samenwerking met de rijksinspecties

Meldingen en/of signalen over zorgaanbieders die, behalve op grond van de Wmo, ook zorg leveren vanuit de Wet langdurige zorg, Zorgverzekeringswet of Jeugdwet, worden door de gemeenten gedeeld met de rijksinspecties. Zo kunnen meldingen van calamiteiten en geweldsincidenten waarbij deze wetten samenkomen worden onderzocht door zowel de Wmo toezichthouder als door de IGJ. Afhankelijk van de casus, stemmen de rijksinspectie(s) en de Wmo toezichthouder het onderzoek en de rapportage op elkaar af conform het 'Afsprakenkader en de draaiboeken voor toezicht in het sociaal domein'. Een vernieuwd afsprakenkader en draaiboek wordt naar verwachting begin 2020 gepubliceerd. De VNG zal er zorg voor dragen om breed te verspreiden onder de gemeenten.

In de praktijk zien we dat de contacten en de informatieuitwisseling tussen Wmo toezichthouders en rijksinspecties toenemen. Er wordt ook meer samen opgetrokken in onderzoekstrajecten en inspecties. Over het geheel genomen is de samenwerking tussen het gemeentelijk toezicht en het rijkstoezicht steeds beter aan het worden. Enkele bekende voorbeelden waarin werd samengewerkt zijn de onderzoeken naar Herstelcentrum CenS, zorgboerderij Vergeet-mij-nietjes, Harten Hoeve B.V. en de projecten van de IGJ rondom de integrale zorg voor ouderen in Tiel en Harlingen. Toch spelen van tijd tot tijd in de samenwerking knelpunten die te maken hebben met het feit dat Wmo toezichthouders en/of de rijksinspecties een beperkte capaciteit of een beperkt budget hebben.

2.2 Opdrachtgeverschap en opdrachtnemersrol

Een bijzonder aspect wat steeds meer naar voren komt en dat mogelijk een signaal is dat het Wmo toezicht in een volgende fase van ontwikkeling komt is dat er ook kritischer gekeken wordt naar hoe het opdrachtgeverschap en de opdrachtnemersrol van het Wmo toezicht is geregeld. In de praktijk krijgt de IGJ signalen van beide kanten dat de bestaande afspraken tot discussie en ook soms tot frustratie en teleurstelling leiden tussen gemeente en Wmo toezichthouder. Bijvoorbeeld omdat wensen en criteria over en weer niet goed aansluiten of omdat er te weinig rekening kan worden gehouden met de lokale situatie of met specifiek wensen van de gemeente. De gecontracteerde Wmo toezichthouders zeggen niet altijd voldoende budget te hebben gekregen of bepaalde werkzaamheden niet uit te mogen voeren omdat die niet zijn afgesproken. Andersom gebeurt het ook dat de toezichthouder beperkt wordt in het optreden doordat de gemeente geen aanvullend budget wil geven als er bijvoorbeeld onverwacht of acuut meer toezicht nodig is dan vooraf afgesproken. Soms is men het ook niet met elkaar eens hoeveel van het afgesproken geld aan de primaire taak van toezichthouden moet worden besteed en hoeveel aan ontwikkelingsgerichte taken zoals landelijk of regionaal overleg, scholing en training.

De documenten die de gemeenten toestuurd in het kader van de enquête werden geanalyseerd. Opdrachtgever en opdrachtnemer hebben niet altijd goed hun afspraken over het toezicht op papier staan. Zo is niet altijd voldoende duidelijk wat er aan wederzijdse wensen en criteria afgesproken is voor een goede uitvoering van deze wettelijke taak. Feitelijk ontbreekt hier een goede en sluitende afstemming aan het begin en tijdens de uitvoering van de samenwerking tussen gemeente (opdrachtgever) en toezichthouder (opdrachtnemer).

Hieronder wordt beschreven hoe de stappen voor een goed proces van afstemming eruit kan zien. Daarbij is uitgegaan van de meest voorkomende praktijk namelijk

dat het Wmo toezicht is belegd in de vorm van regionale samenwerking of uitvoering door de GGD. Hierbij zijn ook steeds per stap goede voorbeelden gegeven die de IGJ tegenkwam bij bestudering van de documenten uit de enquête.

Stap 1 Opstellen van een goede offerte.

Daarin staat in ieder geval:

- de te leveren prestaties of werkzaamheden;
- de werkprocessen;
- de doorlooptijden;
- het competentie- of capaciteitenprofiel toezichthouder¹;
- prijscomponenten (daarbij is rekening gehouden met kosten voor overleg, scholing en ontwikkeling).

Een goed voorbeeld vond de IGJ in de offertes van de GGD Hart van Brabant en de GGD Hollands Noorden.

Stap 2 Jaarlijks werkprogramma of jaarplan.

Dit geeft inzicht in de werkzaamheden en de speerpunten van de toezichthouder, denk bijvoorbeeld aan:

- op welke thema's hij zich gaat richten;
- bij welke aanbieders hij toezicht gaat houden;
- welke methoden hij gaat toepassen;
- welke locaties hij gaat bezoeken.

Een goed voorbeeld vond de IGJ in de notitie Kwaliteit en toezicht jeugd en volwassenen van de gemeente Zaanstad.

Stap 3 Periodiek voortgangsoverleg.

Dit kan gedurende de uitvoering van het jaarlijks werkprogramma of jaarplan waarbij de ervaringen van het toezicht uit het lopende jaar meegenomen wordt bij het bepalen van de inhoudelijke focus van het toezicht voor het lopende of komende jaar.

Een goed voorbeeld vond de IGJ in de afspraken tussen de gemeente Amstelland en de toezichthouder.

Stap 4 Jaarverslag Wmo toezicht.

Een goed voorbeeld vond de IGJ het jaarverslag van de gemeenten Sudwest Fryslân en Den Helder en de GGD Rotterdam Rijnmond. Ook de voortgangsrapportage van de GGD Amsterdam is een goed voorbeeld van (periodieke) rapportage over trends en ontwikkelingen binnen het Wmo toezicht.

2.3 Het meldpunt calamiteiten en geweldsincidenten

In het rapport Wmo toezicht 2017 werd de gemeenten aanbevolen om er voor te zorgen dat de Wmo toezichthouder makkelijk te vinden is voor de inwoners van de gemeente, de aanbieders en andere toezichthouders.

Tachtig procent van gemeenten gaf in de enquête uit 2017 aan dat zij een meldpunt hadden waar Wmo aanbieders calamiteiten en geweldsincidenten konden melden. In contacten met de IGJ vertelden sommige Wmo toezichthouders dat zij de indruk hadden dat zij meer meldingen kregen nadat ze de vindbaarheid van dat meldpunt, die informatie over hoe en waar te melden of het format voor de melding hadden verbeterd. Dit riep de vraag op hoe het in zijn algemeenheid is gesteld met de

---

¹ De VNG en het Verweij Jonker Instituut hebben een profiel ontwikkeld voor toezichthouders. Zie Profiel toezichthouder rechtmatigheid Wmo 2015 en Jeugdwet (VNG) en Handreiking toezicht Wmo (VJI).

vindbaarheid, de informatieverstrekking en de toegankelijkheid van meldpunten voor aanbieders die een calamiteit of geweldsincident willen melden. De Wmo verplicht aanbieders om te melden maar dan moet de weg niet onnodig moeizaam zijn. Het is ook in het belang van het Wmo toezicht zelf dat de melding snel en eenvoudig verloopt.

Om een beeld te krijgen werd een steekproef getrokken uit de gemeenten die eerder aangaven dat zij aan calamiteitentoezicht doen. Bij deze gemeenten werd gekeken of en waar dit meldpunt te vinden was. Ook werd gekeken naar relevante punten in de procedure voor het melden en de informatie die aanbieder krijgt aangereikt als die moet melden. Deze punten zijn gebaseerd op de werkwijze en formats die de IGJ gebruikt voor de aanbieders die bij haar verplichte meldingen moeten doen (zie bijlage 1).

Uit die steekproef komt het beeld naar voren dat de gemeenten de zaken redelijk tot goed op orde hebben. Meldpunten zijn over het algemeen goed en snel vindbaar, de informatieverstrekking over het melden en de formats die daarbij moeten worden gebruikt zijn in de meeste gevallen op orde. Minder goed zijn de gemeenten in het aangeven en toelichten wat de gevolgen zijn van het ten onrechte achterwege laten van een melding. Ook zouden ze duidelijker moeten zijn in wat ze doen als ze bij de melding een vermoeden hebben van een mogelijk strafbaar feit. Hieronder worden de scores per beoordeeld punt kort toegelicht.

Meldpunt

Bijna alle gemeenten hadden een meldpunt ingericht. In het overgrote deel (90%) ging het om een website al dan niet in combinatie met een daartoe aangewezen telefonisch meldpunt of een emailadres. Opvallend genoeg bleek in de meeste gevallen dat het om de website ging van de GGD die als Wmo toezichthouder was aangesteld door de gemeenten (80%). Enkele gemeenten hadden alleen een telefoonnummer en/of emailadres als plek waar de aanbieder met de melding terecht kan (7%).

Leidraad en definities

De meeste gemeenten hadden voor de aanbieder een leidraad voor het doen van meldingen (87%). De leidraad bevatte bijna altijd een van de wet afgeleide of daaruit overgenomen definitie van een calamiteiten of geweld (91%). Op deze manier omschreven ontstaat er een duidelijk begripsafbakening waardoor voor toezichthouders en aanbieders duidelijk is wat onder een calamiteit of geweldsincident moet worden verstaan. Ook voor andere betrokkenen zoals het Openbaar Ministerie, de politie en de gemeentelijke bestuurders geeft dit duidelijke handvatten.

Termijn

De Wmo 2015 noemt geen expliciet aantal dagen maar stelt wel dat men 'onverwijld' moet melden. Uit de steekproef bleek dat de gemeente meestal op hun site of in de leidraad een termijn noemen waarbinnen de melder moet melden. Ongeveer tien procent van de gemeente liet dit echter helemaal achterwege. En bij twintig procent volstond men met te spreken van 'onverwijld'. De meeste gemeenten die wel een termijn voor het melden noemden stelden die op drie werkdagen (68%).

Gegevens, omschrijving en format

Het is belangrijk voor een efficiënte behandeling van de melding dat de te verstrekken gegevens en informatie juist en volledig zijn. Gemeenten gaven over het geheel genomen goed en duidelijk aan welke gegevens de melder moet

verstrekken (83%) en een omschrijving van wat de melding in ieder geval moet omvatten (87%). Ook werken ze met een (al dan niet digitale) format of meldformulier zodat het voor de melder duidelijk is wat precies en op welke plek beantwoord of aangegeven moet worden (89%).

Doorzending melding en informatie over opzet van onderzoek

Over het geheel van de steekproef genomen gaven gemeenten iets minder vaak aan wat ze doen als een melding niet voor de gemeente bestemd is. Bijvoorbeeld als de melding naar een rijksinspectie of een andere gemeente moet (70%). Voor de melder is vaak belangrijk om te weten of die aan het goede loket is met de melding. Verwacht mag worden dat de gemeenten aangeven hoe de verdere behandeling van een melding verloopt en vooral wat er gebeurt als het tot een onderzoek komt naar aanleiding van de melding. Het merendeel van de gemeenten uit de steekproef gaf aan wat het onderzoek kan omvatten (74%).

Gevolgen van niet melden, vermoeden van strafbare feiten en onmiddellijke maatregelen

Op alle drie deze punten scoorden de gemeenten uit de steekproef het laagst. Wat de gevolgen zijn van het niet of niet tijdig melden was maar bij een deel van de gemeenten terug te vinden (39%). Dat geldt ook voor informatie over wat de gemeente doet als zij vermoedt dat er een strafbaar feit bij de calamiteit of het geweldsincident is betrokken (37%). Minder dan de helft van de gemeenten gaf in de informatie voor de melder aan dat zij kan afwijking van de gewone procedure van behandelen als het uit de melding blijkt zij onmiddellijke maatregelen nodig zijn (44%).

Goede praktijkvoorbeelden

Het geheel van de steekproef laat zien dat daarin vijftien gemeenten waren die op alle of op een na alle punten voldoende scoorden (28%). Uit de steekproef kwamen ook gemeenten naar voren die voor andere gemeenten een voorbeeld kunnen zijn. Zij hadden op een of meerdere punten een uitgesproken goede invulling. Deze gemeenten staan in de tabel hieronder met het punt waarop zij specifiek de moeite waard zijn om als goed voorbeeld naar te kijken.

Gemeente Goed praktijkvoorbeeld

<i>Alphen-Chaam</i>	Duidelijke bepaling over doorzending van meldingen voor derden bestemd
<i>Den Helder</i>	Duidelijke passage over de zorgvuldigheid van uitwisselen van persoonsgegevens
<i>Heerlen</i>	Animatie als informatievorm en onderaannemers als melders genoemd
<i>Maarsse</i>	Heldere instructie voor het doen van eigen onderzoek door melder
<i>Noordenveld</i>	Duidelijk protocol en overzichtelijke website
<i>Purmerend</i>	Beschrijven van de handelwijze bij strafbare feiten

3 Hoofdpunten uit de enquête

3.1 Aanwijzen van een toezichthouder Wmo

Het college van burgemeester en wethouders wijst een of meer personen aan als toezichthouder (zie artikel 6.1 van de Wmo 2015). De toezichthouder heeft een brede, signalerende en controlerende rol. Bij het aanwijzen van toezichthouders dient zorgvuldig te worden overwogen welke functionarissen of organisaties deze rol kunnen vervullen. Hierbij is aandacht voor de onafhankelijke positie.

Net als in het rapport Wmo toezicht 2017 valt ook nu weer op dat de gemeenten voor het merendeel kiezen om het toezicht te beleggen bij de GGD (63%). Voor deze gemeenten is de GGD als vanzelfsprekend de organisatie om het toezicht bij te beleggen. Het aandeel is net als het aandeel 'het toezicht zelf doen' min of meer gelijk gebleven aan dat van vorig jaar (9%).

Er is wel een lichte verschuiving te zien in de zin dat er meer gemeenten zijn die er voor kiezen om het toezicht samen met andere gemeenten te doen (17%). Dat verklaart waarschijnlijk waarom het aandeel 'inhuur externe' in vergelijking met vorig jaar is gehalveerd (4%).

Wat verder opvalt is dat de gemeenten vaker dan vorig jaar aangeven dat kwaliteitstoezicht en het toezicht op de besteding en de rechtmatigheid hand in hand gaan (zie paragraaf 2.1). Vaak gebeurde dit nadat er meerdere aanbieders waren binnen de gemeente of de regio waarbij incidenten met cliënten en onrechtmatigheden werden geconstateerd. Dit samengaan van beide soorten toezicht gebeurt overigens in allerlei combinaties en varianten. Zo kan het zijn dat de gemeenten haar kwaliteitstoezicht in handen heeft gegeven van de GGD en tegelijkertijd het rechtmatigheidstoezicht samen doet met andere gemeenten.

3.2 Vastleggen van het onafhankelijk functioneren van het Wmo toezicht

Met het oog op het onafhankelijk functioneren van het Wmo toezicht dient het college zich te onthouden van inmenging in de wijze waarop specifiek onderzoek wordt verricht of in de bevindingen, oordelen en adviezen van de toezichthouder. Dit geldt in het bijzonder wanneer de gemeente een eigen toezichthoudend ambtenaar aanwijst. Onafhankelijk functioneren kan worden gewaarborgd door dit vast te leggen in aanwijzings- of organisatiebesluiten, opdrachtenverlening of in de contractafspraken bij aanbesteding van het Wmo toezicht.

Het merendeel van de gemeenten antwoordt in de enquête dat men het onafhankelijk functioneren heeft vastgelegd. Bijna twee derde van de gemeenten (62%) zegt dat het is vastgelegd in een organisatiebesluit, opdrachtformulering of in een contractafpraak. De overige gemeenten gebruikten hier een andere vorm voor zoals een mandaatbesluit of een collegebesluit. Ook kozen sommige gemeenten om die onafhankelijkheid op te nemen in een convenant of in de gemeenschappelijke regeling waarin het toezicht samen met andere gemeenten was geregeld. Uitgaande van de antwoorden op de enquête is bij 16% van de gemeenten helemaal niets vastgelegd en ontbreekt in ieder geval bij hen de formele vastlegging van die onafhankelijkheid.

Als we de bij de antwoorden op de enquête ontvangen documenten analyseren dan zien we dat wat daarin staat over de onafhankelijke positie en werkwijze beknopt is. Soms volstaat men simpelweg met een verwijzing naar de wet om aan te geven dat de toezichthouder geacht wordt onafhankelijk te zijn. Maar er zijn bijna geen documenten aangetroffen die expliciet aangaven dat de positie en werkprocessen zoals onderzoek en rapporteren onafhankelijk moet gebeuren en dat de toezichthouder vrij is om zijn werkzaamheden naar eigen inzicht in te richten.

In de goede voorbeelden die werden aangetroffen van een strikte scheiding van taken wordt onder meer gesteld dat 'Onafhankelijkheid (...) betrekking (heeft) op de materiële onafhankelijkheid van de toezichthoudende ambtenaar. Hij moet zijn feitelijke werkzaamheden onafhankelijk en zelfstandig kunnen uitvoeren, zonder beïnvloeding door anderen die zich bijvoorbeeld bezighouden met het beleid, de inkoop of de verstrekking van voorzieningen'. Een ander goed voorbeeld: 'Om de schijn van belangenverstrengeling tegen te gaan, wordt toezicht buiten de inkoop en indicatiestelling gepositioneerd. Van de toezichthouder wordt verwacht dat hij op geen enkele wijze een relatie heeft met de instelling/leverancier waarop hij toezicht houdt. Daarnaast wordt een actieve meldingsplicht aan het bestuur verwacht van situaties waarin de schijn van belangenverstrengeling gewekt zou kunnen worden'.

Bij de GGD Zaanstreek-Waterland trof de inspectie een goed voorbeeld aan vanwege de mogelijke dubbelrol die de GGD kan hebben voor het Wmo toezicht. Daar was bepaald dat het Wmo toezicht gescheiden moest blijven van uitvoerende taken en onder meer vastgelegd:

- Toezichthouders hebben geen nevenfuncties in het werkveld.
- Toezichthouders hebben geen dubbelfunctie binnen de GGD waardoor zij met uitvoering van of indicering of toeleiding naar Wmo dienstverlening te maken hebben.
- In gevallen waarbij sprake kan zijn van belangenverstrengeling tussen het Wmo toezicht en overige taken van GGD Zaanstreek-Waterland wordt beoordeeld of een onderzoek uitbesteed moet worden aan een andere toezichthoudende partij.
- Toezichthouders volgen de afspraken zoals opgesteld door GGD GHOR Nederland in het kader van governance.
- Toezichthouders werken in teamverband bij het uitvoeren en uitwerken van kwaliteitsonderzoek.
- Er worden geen gegevens verstrekt door toezichthouders aan collega's van GGD Zaanstreek-Waterland, tenzij nodig voor het inwinnen van informatie over betrokkenheid van de GGD bij een casus.

3.3 Processen voor een onafhankelijke rol van het Wmo toezicht

Als we de uitkomsten zien dan is het bij een groot deel van de gemeenten zo dat de toezichthouder onafhankelijk informatie verzamelt en zelfstandig op basis van zijn professionaliteit een eigen onafhankelijk oordeel formuleert (88%). Daarentegen komt het veel minder vaak voor dat de toezichthouder een eigen rol heeft bij het bepalen van het moment en de zwaarte van een eventuele interventie (42%).

De onafhankelijke rol van toezicht in de gezamenlijke opgave van beleidsmakers, uitvoerders en toezichthouders om beleidsdoelen te realiseren komt in ieder geval tot uitdrukking in de wijze waarop en mate waarin de toezichthouder betrokken is bij een aantal processen rond de uitvoering en het beleid van de Wmo 2015 op lokaal niveau.

Bij minder dan de helft van de gemeenten is het zo dat de toezichthouder het college adviseert over de handhaafbaarheid van beleidsdoelen of de uitvoerbaarheid van Wmo taken (42%). Iets meer gemeenten geven aan dat de toezichthouder een eigen rol speelt bij het bepalen van de toezichtdoelen, methoden en de inzet van capaciteit (46%).

3.4 Werkprogramma

Ruim negentig procent van de gemeenten zegt dat er een werkprogramma of werkplan is opgesteld voor het Wmo toezicht met daarin de voor het Wmo toezicht relevante aandachtsvelden en – voor zover mogelijk – de belangrijkste onderzoeken die zullen worden uitgevoerd (92%). Daarnaast gaf bijna tien procent aan nog helemaal geen werkprogramma of werkplan te hebben voor het toezicht. Mede omdat het Wmo toezicht op het moment van beantwoording naar eigen zeggen nog 'volop in ontwikkeling was'.

Een goed voorbeeld trof de IGJ aan in het werkplan waarin was bepaald dat de toezichthouder het plan baseert op een vooraf uit te voeren risicoanalyse aan de hand van de volgende bronnen:

- kwetsbaarheid van de doelgroepen;
- klachtenregistraties;
- uitkomsten van cliënttevredenheidsonderzoeken;
- signalen van contractmanagers;
- signalen van wijkteams;
- signalen van inwoners;
- het al dan niet hebben van een contract met het zorgkantoor;
- het al dan niet beschikken over een kwaliteitskeurmerk (HKZ of ISO).

Iets meer dan de helft van de gemeenten gaf aan dat zij vastlegt welke middelen nodig zijn om het programma te kunnen uitvoeren (55%). Opvallend is dat maar een kwart dit heeft aangegeven in het werkprogramma of werkplan zelf (23%). Zie in dit verband ook de opmerkingen die eerder zijn gemaakt over het belang en de noodzaak van duidelijke budgetafspraken (zie paragraaf 2.2).

3.5 Reactief en pro-actief toezicht

Pro-actief toezicht vindt plaats op basis van vooraf vastgestelde prioriteiten, thema's of risico's. Deze kunnen worden samengesteld in overleg met contractmanagement, consultants en beleidsmedewerkers. Ook signalen van inwoners, de gemeenteraad of zorgaanbieders kunnen onderwerp van pro-actief toezicht zijn. Reactief toezicht vindt doorgaans achteraf plaats naar aanleiding van meldingen.

Net als vorig jaar zien we dat voor het overgrote deel het Wmo toezicht reactief wordt uitgevoerd. Dat wil zeggen dat het wordt uitgevoerd naar aanleiding van een melding van calamiteiten of naar aanleiding van signalen. Wel is er sprake van een verschuiving in de verhouding reactief en pro-actief. Bijna zeventig procent van de gemeenten zegt dat zij in 2018 zowel aan reactief als aan pro-actief toezicht deden (68%). Veel gemeenten konden niet exact aangeven hoe de verhouding tussen beide was. Maar bij degene die dat wel konden was de verhouding tussen beide vormen van toezicht 80/20 was (35%).

Toch is er nog een aanzienlijk deel van de gemeente dat uitsluitend reactief toezicht doet (30%). Als voornaamste reden hiervoor werd genoemd het ontbreken van voldoende middelen of te weinig budget of dat men nog bezig was met het ontwikkelen van pro-actief toezicht. Opvallend genoeg gaf vijftien procent van de

gemeenten die in 2018 alleen reactief toezicht hielden als reden aan dat men pro-actief toezicht niet nodig vond omdat men naar eigen zeggen al voldoende deed aan kwaliteitsbewaking bij de inkoop van de Wmo zorg en/of in het kader van contractmanagement.

Enkele gemeenten stelden dat zij in 2018 alleen maar pro-actief toezicht uitvoerden en geen enkel reactief toezicht deden. De voornaamste reden hiervoor was dat zij in dat jaar geen meldingen hadden gekregen van calamiteiten of geweldsincidenten.

3.6 Gebruik van informatie uit het Wmo toezicht

Uit de beantwoording blijkt dat de gemeente op verschillende manieren de informatie en bevindingen die zij uit het Wmo toezicht krijgen gebruiken voor de sturing van het gemeentelijk beleid en de uitvoering van de Wmo 2015. Het gebruik van het Wmo toezicht op dit punt is nog niet groot te noemen als we de uitkomsten zien. Ongeveer een op de drie gemeenten gebruikt het toezicht voor alle drie in de enquête genoemde mogelijke doeleinden: beleidsvorming, inkoop en toewijzing van de Wmo.

De bevindingen uit het Wmo toezicht worden in minder dan de helft van de gevallen gebruikt bij het opstellen en uitvoeren van het contractmanagement voor de inkoop van Wmo voorzieningen door de gemeente. Daarnaast gebruikt een kwart van de gemeenten de toezichtinformatie naar eigen zeggen bij het toewijzen van Wmo voorzieningen aan burgers van de gemeente (denk hierbij aan bijvoorbeeld het gebruik van die toezichtinformatie door de Wmo consulenten). Iets minder dan een derde van de gemeente zegt dat ze het gebruikt bij het opstellen of aanpassen van het Wmo beleid in de gemeente.

3.7 Openbaarmaking van rapporten en adviezen

Het principe van transparant toezicht heeft betrekking op het inzichtelijk maken van vijf aspecten van toezicht: nut en noodzaak, de waarborgen voor onafhankelijkheid, de keuzes, de bevindingen en het resultaat van het toezicht. De toezichthouder maakt zijn bevindingen zoveel mogelijk actief openbaar. Door onderzoeksrapporten en/of adviezen van de Wmo toezichthouder actief openbaar te maken kan de gemeente tot die transparantie komen. Hetzelfde geldt voor eventuele handhavende maatregelen en sancties die naar aanleiding van het Wmo toezicht worden getroffen.

Uit de enquête blijkt een bevestiging van het bestaande beeld dat gemeente nog weinig tot niets doen aan openbaarmaking van de rapporten Wmo toezicht en/of de daaruit voortvloeiende handhavende maatregelen of sancties. Bijna tachtig procent zegt dit wel te gaan doen in 2019 (of later). Maar over 2018 en eerder jaren was dit zeker nog niet het geval (78%). Een bescheiden aantal gemeenten zegt dat zij de rapporten (15%) en/of de maatregelen of sancties (7%) al openbaar maakt. Overigens zijn bij deze groep maar tien gemeenten die zeggen dat zij zowel rapporten en de daaruit voortvloeiende handhavende maatregelen of sancties openbaar maken (4%).

3.8 Opstellen en bespreken jaarverslag Wmo toezicht

De toezichthouder dient zich achteraf in een openbaar jaarverslag te verantwoorden over de effectiviteit en doelmatigheid van de gemaakte keuzes en over de wijze waarop zij het afgelopen jaar heeft gefunctioneerd. Daarbij worden de effecten en het profijt van het toezicht inzichtelijk gemaakt.

Tachtig procent van de gemeenten geeft aan dat er een openbaar jaarverslag over het Wmo toezicht is opgesteld. Bij dit relatief hoge aantal moet worden aangetekend dat veel verslagen door de GGD zijn opgesteld omdat veel van het toezicht daar is belegd. Het is jammer dat maar een klein deel van de gemeenten aangeeft dat zij het jaarverslag over het Wmo toezicht vervolgens ook bespreekt in de gemeenteraad (8%). Een vijfde van de gemeenten stelt dat de Wmo toezichthouder helemaal geen jaarverslag opstelt. De redenen waarom dit niet gebeurt variëren maar zij hebben meestal te maken met het feit dat het toezicht nog in ontwikkeling is of dat men het toezicht net heeft veranderd door het elders te beleggen (bijvoorbeeld men is net overgegaan op regionale samenwerking).

3.9 Inspanningen en resultaten

Het bleek lastig om de antwoorden over de inspanningen en resultaten juist te interpreteren. Gemeenten hadden die cijfers naar eigen zeggen niet altijd goed in beeld. Dat kwam voornamelijk doordat de gemeenten lang niet altijd beschikten over exacte of naar de vraagstelling uit te splitsen gegevens. Soms hadden ze wel cijfers maar waren dit samengestelde totaalgegevens van de gemeenten waarmee ze regionaal samenwerkten in het Wmo toezicht. Dit had ook te maken met het feit dat gemeenten het Wmo toezicht belegd hadden bij de GGD waardoor de cijfers als het ware op een hoop waren gegooid. Veel aanbieders werken regionaal wat de telling of toerekening van de inspanningen en resultaten per gemeente ook lastig maakt. De toezichtrappen werden dan bijvoorbeeld niet naar alle aangesloten gemeenten gestuurd. De geleverde cijfers zijn dan ook zoveel mogelijk gecorrigeerd voor dubbeltellingen. De gebruikte cijfers die hieronder worden genoemd moeten daarom met de nodige voorzichtigheid worden gebruikt.

In 2018 werden naar schatting ruim 1.900 onderzoeken uitgevoerd door de Wmo toezichthouders. Dat is gemiddeld vijf per gemeente. Daarover werden ruim 1.700 rapporten en/of adviezen uitgebracht. Ook hier: gemiddeld vijf per gemeente. Hierbij moet worden opgemerkt dat in deze aantallen ook onderzoeken en rapporten over PGB gefinancierde Wmo zorg en ondersteuning zijn meegeteld en het dus niet evenzoveel aanbieders betreft.

Het aantal handhavende maatregelen en/of andere sancties dat het college trof bij een aanbieder naar aanleiding van het Wmo toezicht lag veel lager dan het aantal onderzoeken en rapporten. In ruim 200 gevallen werd er een handhavende maatregel en/of andere sanctie getroffen. Dat is gemiddeld minder dan één keer per gemeente.

De gemeenten of de Wmo toezichthouder ontvingen ruim 560 meldingen van calamiteiten en geweldsincidenten in 2018. Dat gaf aanleiding tot naar schatting ruim 200 onderzoeken. Gemiddeld dus ook hier minder dan één onderzoek per gemeente.

Bijlage 1 Verantwoording en resultaten enquête

Verantwoording

In het onderzoek voor deze rapportage zijn de volgende activiteiten uitgevoerd.

1 Enquête

Onder de 355 gemeenten is net als vorig jaar een vragenlijst uitgezet. Bij de invulling van die vragenlijst moest worden uitgegaan van de situatie op de peildatum van 31 december 2018. De non-respondenten zijn tweemaal gerappelleerd. Een keer via een mail van de IGJ en een keer via een brief namens de VNG gericht aan de desbetreffende portefeuillehouder/wethouder.

Er waren medio juli 2019 bij het sluiten van de beantwoordingstermijn na herhaalde rappellering 265 beantwoorde vragenlijsten ontvangen. Deze response was lager dan vorig jaar maar wel voldoende om hiermee statistisch gezien een betrouwbare uitspraak te doen voor alle 355 gemeenten².

Alleen bij de beantwoording van vraag 12 over de resultaten en inspanningen waren van de 265 respondenten er slechts 159 in staat om daar volledige en bruikbare antwoorden te geven. Daarom kunnen die antwoorden en de daarop gebaseerde beelden niet in dezelfde mate als statistisch betrouwbaar gegeneraliseerd worden als beeld voor alle gemeenten.

Voor de non-respondenten is na sluiting van de beantwoordingstermijn voor de vragenlijst nogmaals nagegaan of zij wel of niet een Wmo toezichthouder hebben aangewezen als bedoeld in de wet. Deze aanvullende cijfers zijn in het rapport verwerkt.

2 Documentanalyse

Via de enquête zijn organisatiebesluiten, opdrachtformuleringen, dienstverleningsovereenkomsten en andere schriftelijke contractafspraken van de gemeenten opgevraagd over het Wmo toezicht. Deze documenten zijn geanalyseerd om vast te stellen of en in welke mate de onafhankelijkheid van de toezichthouder en diens werkwijze daarin was geregeld was. De documenten zijn beoordeeld op drie punten:

- De onafhankelijke positie van de toezichthouder;
- Het onafhankelijk uitvoeren van het onderzoek;
- Het onafhankelijk opstellen van de toezichtrapportage.

---

² Uitgaande van een steekproef met een 5% foutmarge en 95% betrouwbaarheidsniveau.

3 Reality check calamiteitenmeldpunt en meldprocedures

Er werd een steekproef getrokken van 54 gemeenten uit een populatie van 295 hiervoor in aanmerking komende gemeenten om de inrichting van het meldpunt voor calamiteiten te beoordelen. De gemeenten kwamen in aanmerking voor de steekproef als zij in de enquête uit 2017 hadden aangegeven dat zij aan calamiteitentoezicht deden. In de praktijk bleek dat een groot aantal van de in de steekproef betrokken meldpunten en de meldprocedures door en voor meerdere gemeenten was ingericht. Bijvoorbeeld als het meldpunt was ondergebracht bij een GGD die voor meerdere gemeenten werkt of als het een meldpunt was voor regionaal samenwerkende gemeenten. In totaal kwam daardoor niet voor 54 maar voor 136 gemeenten de situatie in beeld. Daarmee had de steekproef een 90% betrouwbaarheidsniveau en 5% foutmarge.

De in de steekproef betrokken gemeenten werden beoordeeld op de volgende twaalf punten:

1. Er is een website of centraal punt aangewezen voor het doen van meldingen;
2. Er is een leidraad voor het doen van meldingen;
3. Leidraad bevat de definities belangrijkste begrippen (calamiteit en geweld);
4. Leidraad bevat een termijn voor doen van de melding;
5. Leidraad bevat een opsomming van de gegevens die moeten worden verstrekt;
6. Er is omschreven wat de melding moet omvatten;
7. Er is een format voor het verstrekken van die informatie;
8. Er is een bepaling over doorzending van melding als die voor derden is bedoeld;
9. Er is aangegeven wat de gevolgen zijn bij achterwege blijven van een melding;
10. Er is aangegeven wat het onderzoek naar aanleiding van de melding kan omvatten;
11. Er is aangegeven wat er wordt gedaan bij vermoeden van strafbare feiten;
12. Er is aangegeven dat onmiddellijke maatregelen mogelijk zijn.

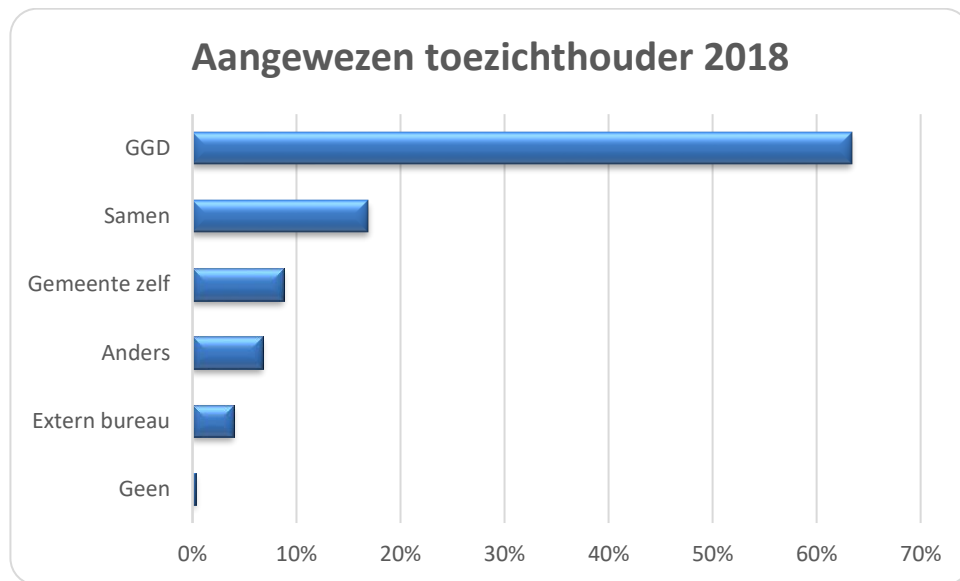
Resultaten enquête

Aanwijzing van een toezichthouder Wmo

Het college van burgemeester en wethouders wijst een of meer personen aan als toezichthouder (zie artikel 6.1 van de Wmo 2015).

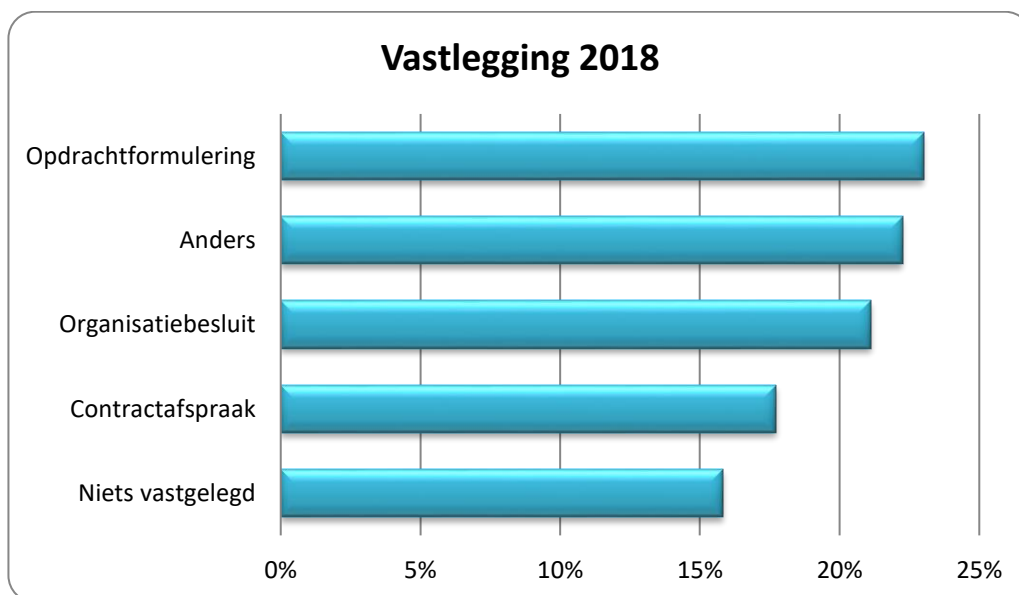
Kruis aan welke van de onderstaande mogelijkheden van toepassing is.

- 1 Uw gemeente voert het toezicht zelf uit
- 2 Uw gemeente voert het toezicht uit in samenwerking met andere gemeenten
- 3 Uw gemeente heeft een GGD de opdracht gegeven het toezicht uit te voeren
- 4 Uw gemeente heeft een extern bureau (niet zijnde een GGD) de opdracht gegeven het toezicht uit te voeren
- 5 Uw gemeente kiest voor een andere mogelijkheid dan de hiervoor genoemde, namelijk ...
- 6 Uw gemeente heeft nog niemand aangewezen als toezichthouder

Vastleggen van het onafhankelijk functioneren

Met het oog op het onafhankelijk functioneren van het Wmo toezicht dient het college zich te onthouden van inmenging in de wijze waarop specifiek onderzoek wordt verricht of in de bevindingen, oordelen en adviezen van de toezichthouder. Dit kan worden gewaarborgd door dit vast te leggen in organisatiebesluiten, opdrachten of contractafspraken bij aanbesteding van het Wmo toezicht.

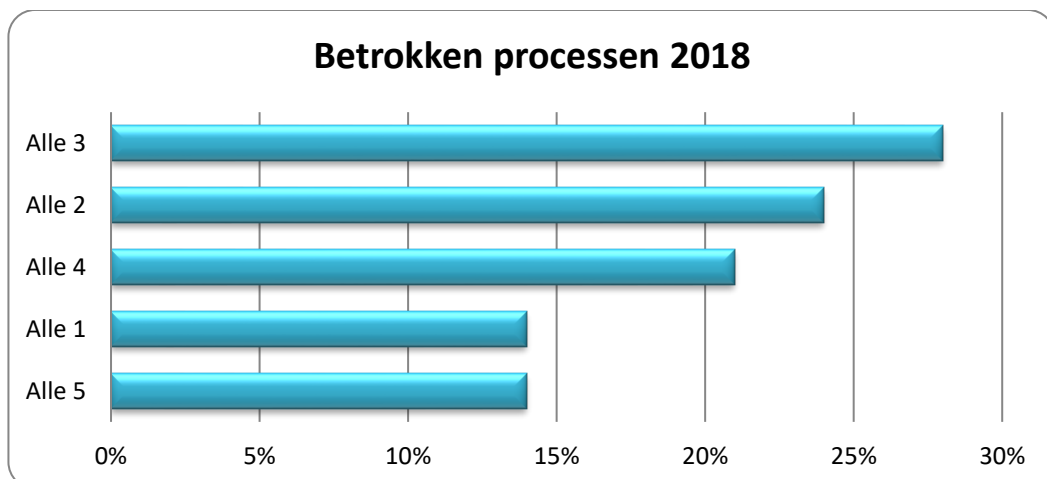
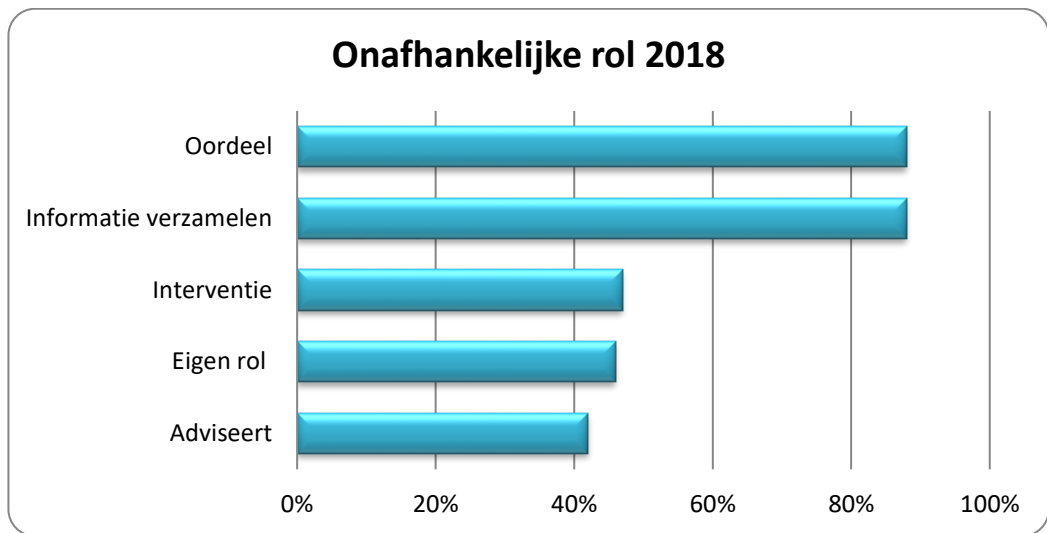

Processen voor een onafhankelijke rol van het Wmo toezicht

De onafhankelijke rol van toezicht in de gezamenlijke opgave van beleidsmakers, uitvoerders en toezichthouders om beleidsdoelen te realiseren komt in ieder geval tot uitdrukking bij de volgende processen.

Geef u aan welke processen in uw gemeente van toepassing zijn (meerdere antwoorden mogelijk):

- 1 de toezichthouder adviseert het college over de handhaafbaarheid van beleidsdoelen of de uitvoerbaarheid van Wmo taken
- 2 de toezichthouder speelt een eigen rol bij het bepalen van de toezichtdoelen, methoden en de inzet van capaciteit
- 3 de toezichthouder verzamelt onafhankelijk informatie, zo mogelijk met medewerking van de aanbieder(s) waarop men toezicht houdt
- 4 de toezichthouder formuleert zelfstandig op basis van zijn professionaliteit een eigen onafhankelijk oordeel
- 5 de toezichthouder speelt een eigen rol bij het bepalen van het moment en de zwaarte van een eventuele interventie, waarbij het college eindverantwoordelijk blijft

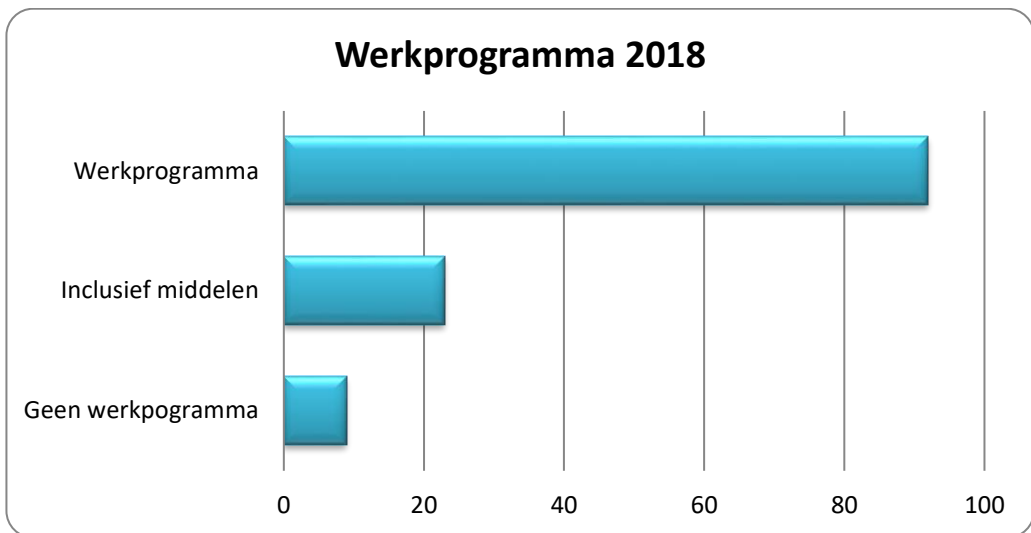

Werkprogramma

In een werkprogramma (soms ook jaarwerkplan genoemd) voor het Wmo toezicht staan de aandachtsvelden en – voor zover mogelijk – de belangrijkste onderzoeken die zullen worden uitgevoerd. Het werkprogramma vermeldt daarnaast welke middelen nodig zijn om het programma te kunnen uitvoeren.

Geeft u aan of de volgende situatie op u van toepassing is (meerder antwoorden mogelijk):

- 1 De gemeente heeft een werkprogramma/werkplan opgesteld voor het Wmo toezicht
- 2 De gemeente heeft in dat werkprogramma aangegeven welke middelen nodig zijn voor de uitvoering

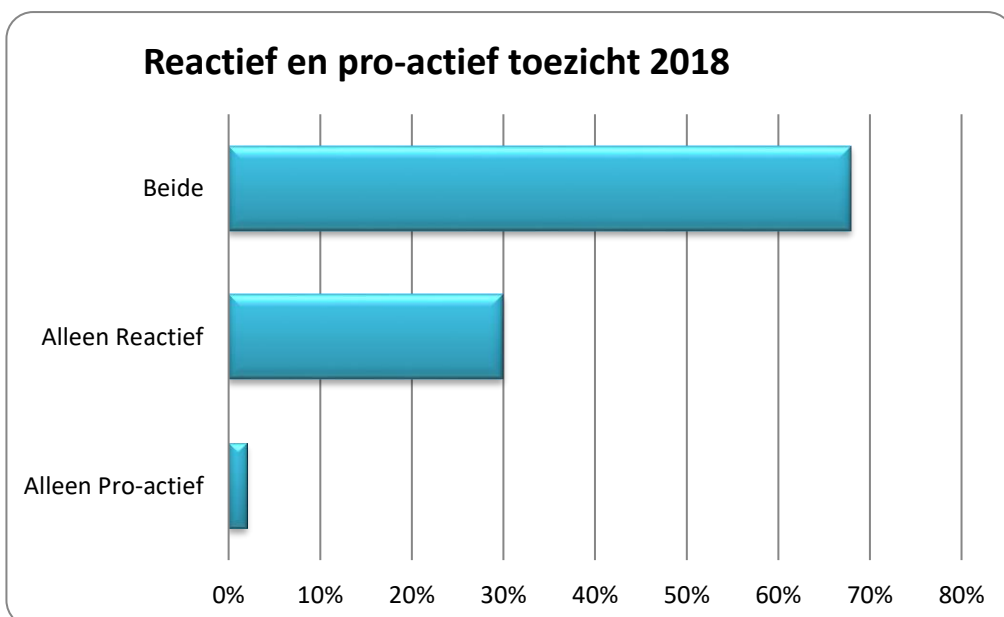

Reactief en pro-actief toezicht

Het toezicht kan op verschillende manieren worden onderscheiden. Het meest gangbare is in reactief en pro-actief toezicht. Reactief toezicht is toezicht dat wordt gedaan naar aanleiding van meldingen van calamiteiten of vanwege signalen. Pro-actief toezicht wordt in de regel geprogrammeerd in enig jaar en gebeurt thematisch of naar specifieke aanbieders op grond van een risicoanalyse. Het kan ook gaan om de beoordeling van nieuwe aanbieders.

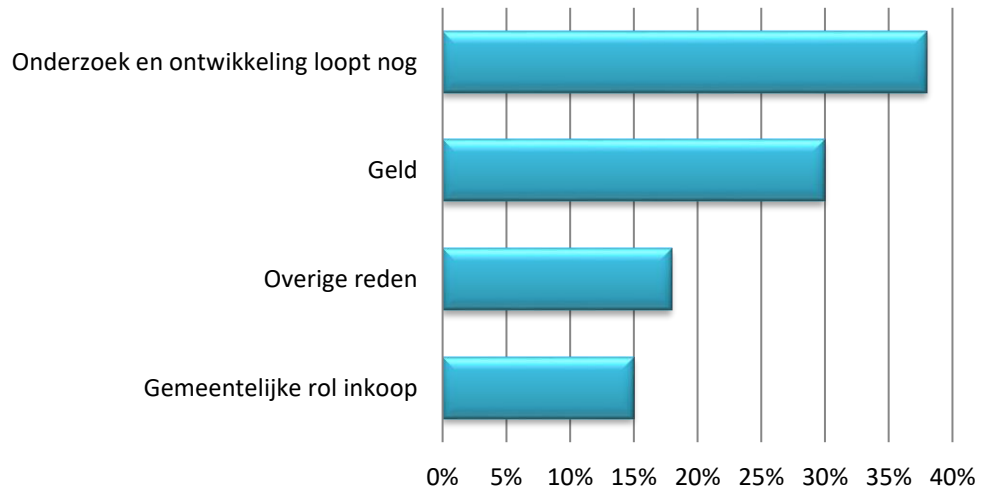
Geeft u hieronder aan wat in uw situatie van toepassing is.

- 1 Er wordt alleen reactief toezicht gedaan.
- 2 Er wordt in de gemeente aan reactief en aan pro-actief toezicht gedaan.
- 3 Er wordt alleen pro-actief toezicht gedaan.

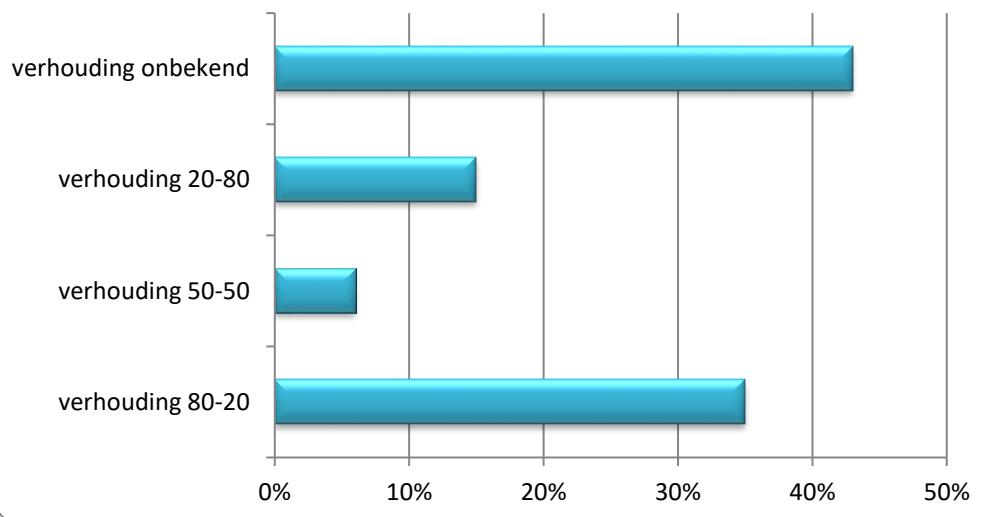

Redenen alleen reactief toezicht 2018

Verhouding reactief en pro-actief 2018

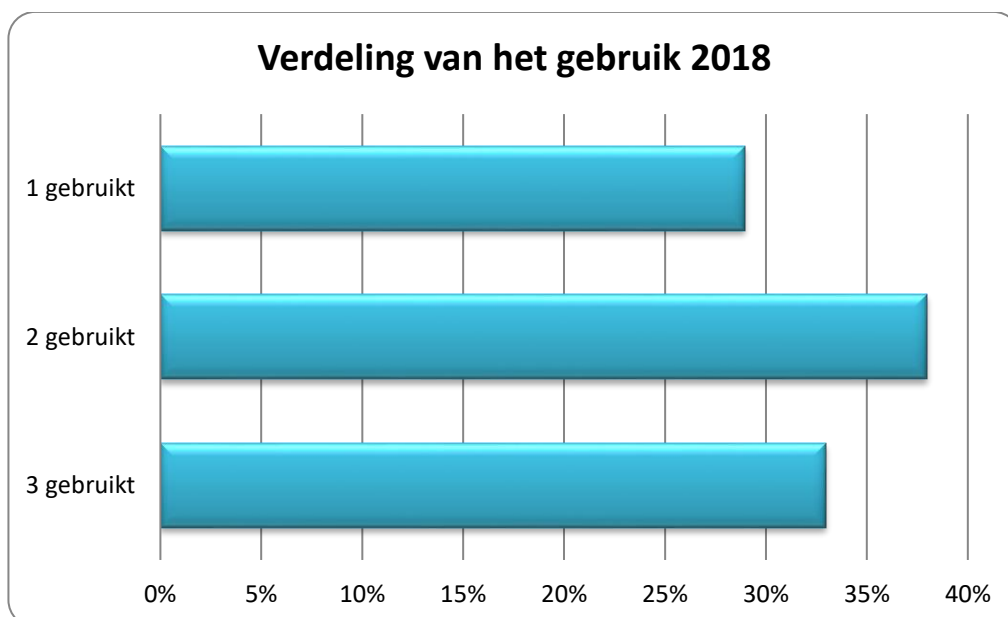
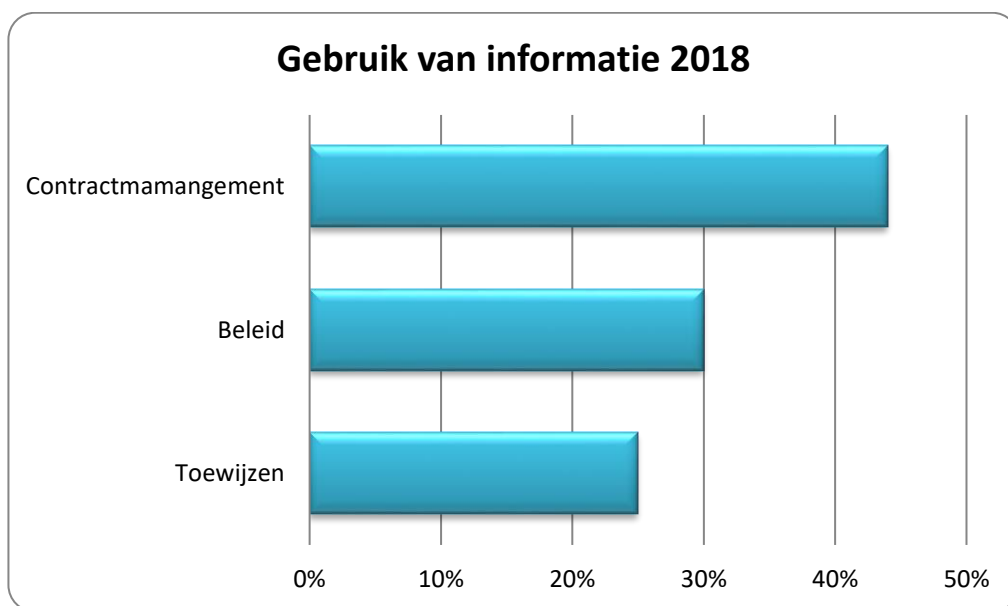

Gebruik van de informatie uit het Wmo toezicht

In het kader van het toezicht komt informatie naar voren over het effect van regels en beleid en de manier waarop deze regels worden uitgevoerd. Wmo toezicht kan niet los worden gezien van sturing van het gemeentelijk beleid en uitvoering van de Wmo 2015. De bevindingen uit het toezicht op de kwaliteit van de Wmo kunnen worden gebruikt om het beleid en het proces van de verstrekking van de Wmo voorzieningen aan te passen en af te stemmen.

Geeft u aan welke situatie in uw gemeente van toepassing is (meerdere antwoorden mogelijk):

- 1 De bevindingen uit het Wmo toezicht worden gebruikt bij het opstellen of aanpassen van het Wmo beleid in de gemeente
- 2 De bevindingen uit het Wmo toezicht worden gebruikt bij het opstellen en uitvoeren van het contractmanagement voor de inkoop van Wmo voorzieningen door de gemeente
- 3 De bevindingen uit het Wmo toezicht worden gebruikt bij het toewijzen van Wmo voorzieningen aan burgers van de gemeente (denk hierbij aan bijvoorbeeld het gebruik van bevindingen uit het Wmo toezicht door de Wmo consulenten).

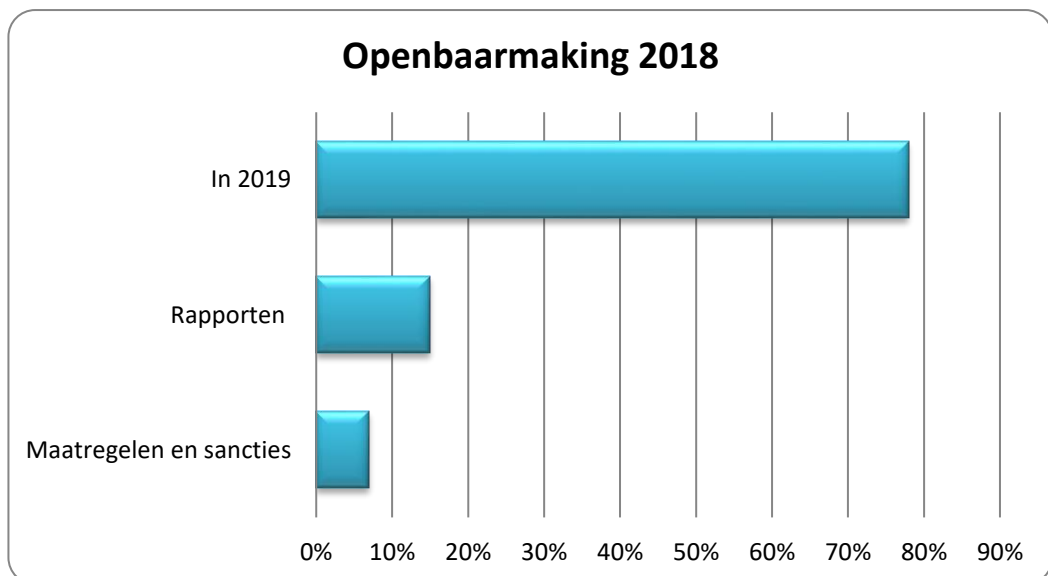

Openbaar maken van rapporten en adviezen

Het principe van transparant toezicht heeft betrekking op het inzichtelijk maken van vijf aspecten van toezicht: nut en noodzaak, de waarborgen voor onafhankelijkheid, de keuzes, de bevindingen en het resultaat van het toezicht. De toezichthouder maakt zijn bevindingen zoveel mogelijk actief openbaar. Door openbaarmaking kan een beeld worden gegeven van de toezichthoudende activiteiten en het effect daarvan. Het geeft daarmee voor andere dan de betrokken aanbieders de mogelijkheid om van de bevindingen uit het Wmo toezicht te leren. Het kan burgers inzicht verschaffen in de kwaliteit van de maatschappelijke ondersteuning in hun gemeente. Door onderzoeksrapporten en/of adviezen van de Wmo toezichthouder actief openbaar te maken kan de gemeente tot die transparantie komen. Hetzelfde geldt voor eventuele handhavende maatregelen en sancties die naar aanleiding van het Wmo toezicht worden getroffen.

Geef aan welke situatie in uw gemeenten van toepassing is (meerdere antwoorden mogelijk):

- 1 De rapporten en/of adviezen over het Wmo toezicht worden actief openbaar gemaakt
- 2 De handhavende maatregelen en/of sancties naar aanleiding van het Wmo toezicht worden actief openbaar gemaakt
- 3 Deze stukken worden niet openbaar gemaakt maar de gemeente is voornemens hiervoor in 2019 toe over te gaan

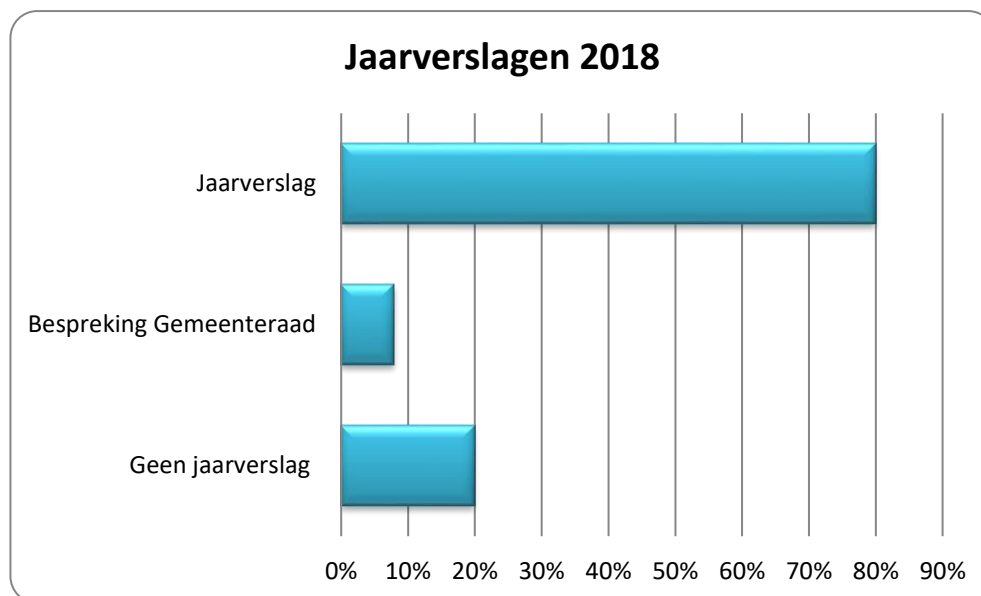
Opstellen en bespreken jaarverslag Wmo toezicht

De toezichthouder dient zich achteraf in een openbaar jaarverslag te verantwoorden over de effectiviteit en doelmatigheid van de gemaakte keuzes en over de wijze waarop zij het afgelopen jaar heeft gefunctioneerd. Daarbij worden de effecten en het profijt van het toezicht inzichtelijk gemaakt.

Geeft u aan welke situatie in uw gemeenten voor het Wmo toezicht van toepassing is (meerdere antwoorden mogelijk):

1 er is een openbaar jaarverslag over het Wmo toezicht

2 er is een openbaar jaarverslag dat wordt besproken in de raad

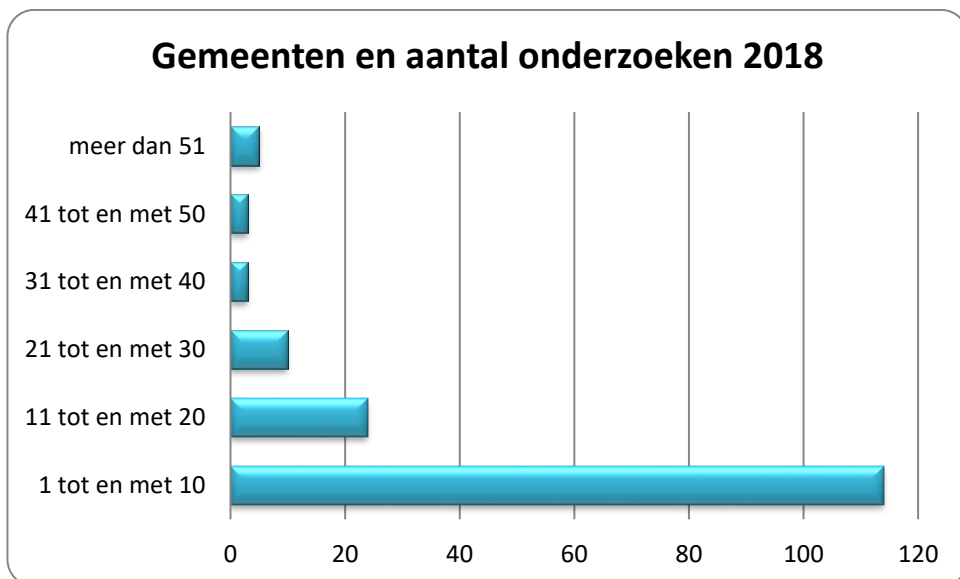
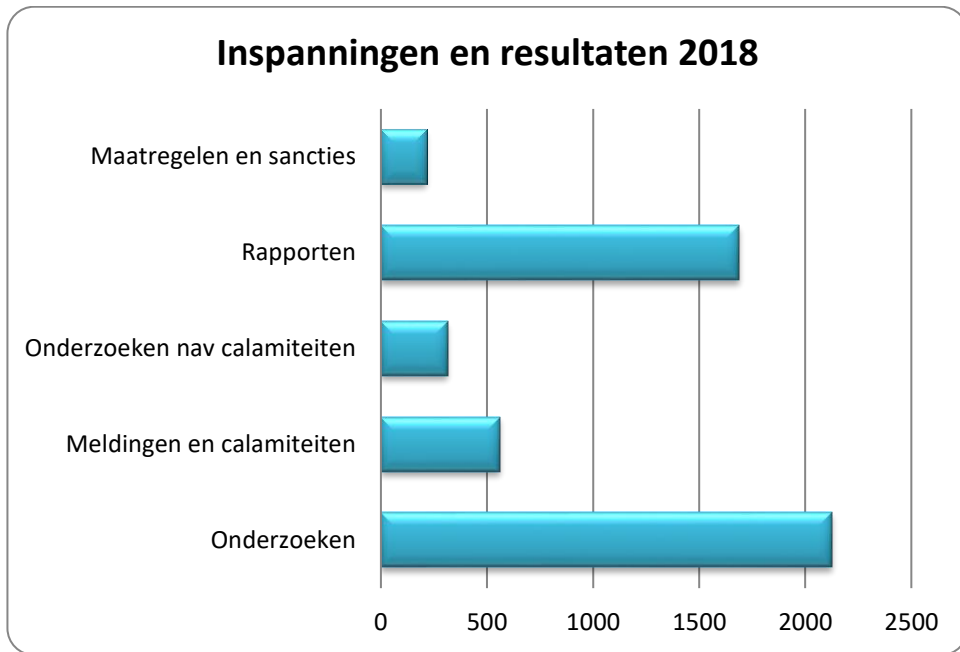

Inspanningen en resultaten

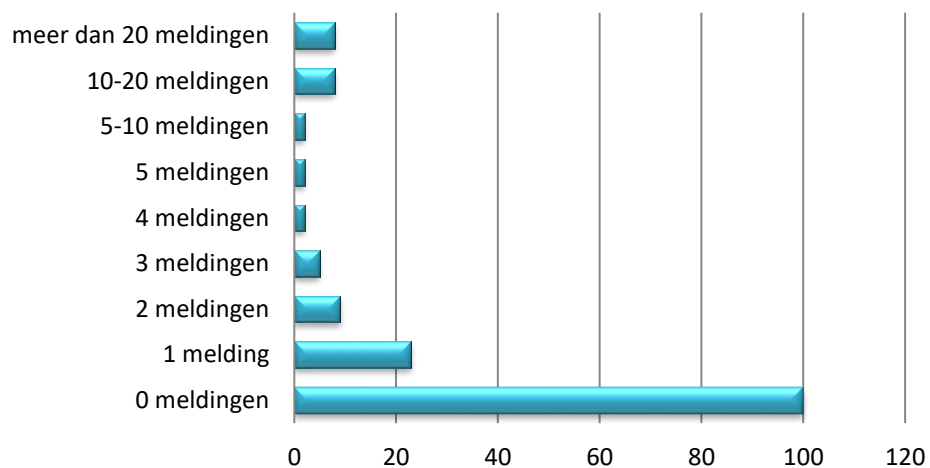
Het rapport Wmo toezicht 2018 zal een beeld geven van de inspanningen en resultaten van het Wmo toezicht.

Wilt u hieronder de volgende gegevens invullen voor uw gemeente:

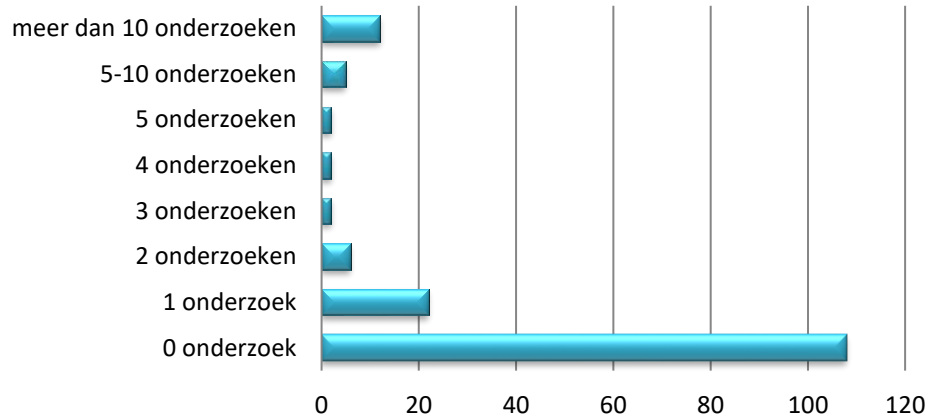
- 1 Het aantal onderzoeken dat in 2018 is uitgevoerd door de Wmo toezichthouder voor uw gemeente
- 2 Het aantal op grond van de Wmo 2015 verplichte meldingen van calamiteiten en geweld dat u en/of uw toezichthouder ontving in 2018
- 3 Het aantal onderzoeken dat naar aanleiding van de op grond van de Wmo 2015 verplichte meldingen van calamiteiten en geweld in 2018 is uitgevoerd
- 4 Het aantal Wmo toezichtrapporten en/of adviezen dat er in 2018 is opgesteld
- 5 Het aantal handhavingsmaatregelen en/of andere sancties dat uw college heeft getroffen naar aanleiding van het Wmo toezicht in 2018

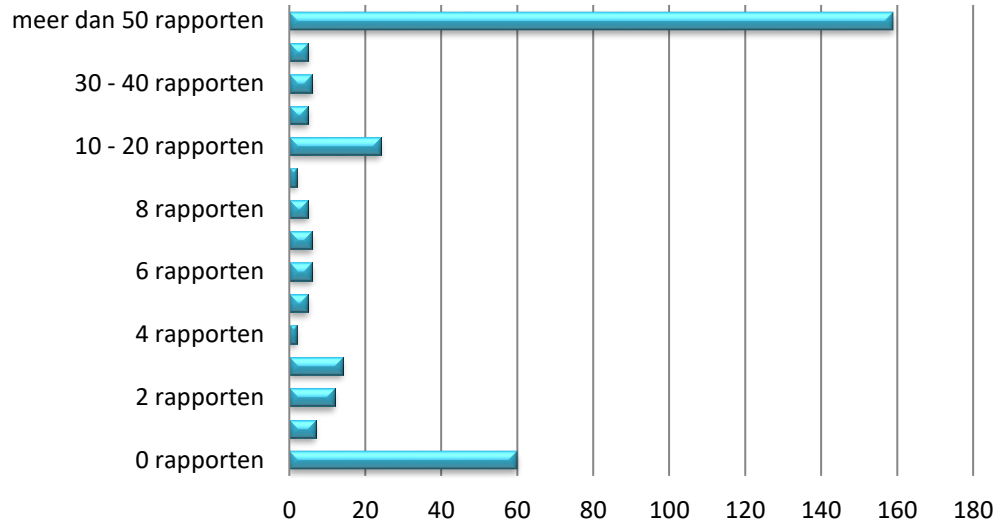
Gemeenten en aantal meldingen 2018

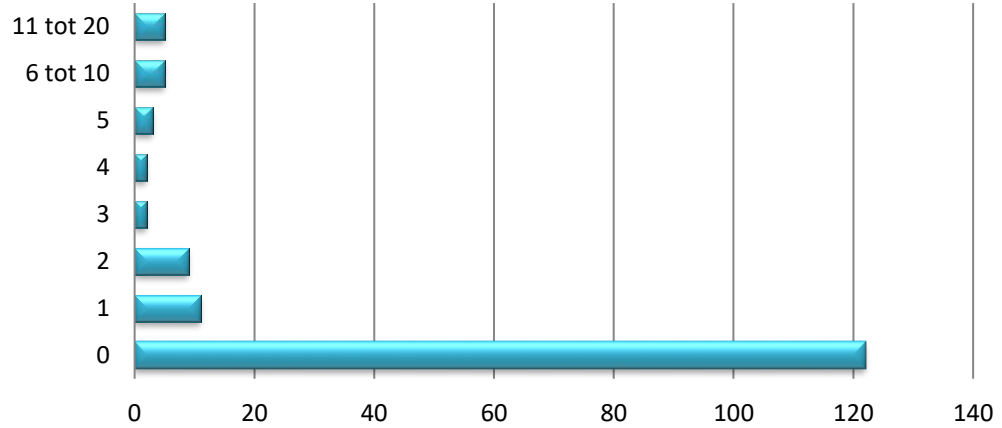
Gemeenten en aantal onderzoeken meldingen 2018

Gemeenten en aantal rapporten 2018

Gemeenten en aantal maatregelen en sancties 2018

www.igj.nl